

Intressanta fjärilar noterade inom Trosa/Mörköområdet 2020

Numrering och namn enligt: Catalogus Lepidoptera Sueciae: version 2. - I Svensson, H Elmquist, B Gustavsson, H Hellberg, L Imby och G Palmqvist. Naturhistoriska Riksmuseet 1994.

Rapportörer: Kenneth Andersson (AKHS), Göran Hagerum (HGNS), Jesper Lind (LJRS), Jan Sjöstedt (SJTS) och Mark Toneby (TOBS).

Sammanfattning

Det första fjärilsfyndet för året var en larv av *Hypoborja aulica* (Gulfläckig igelkottsspinnare) som hittades 23/2 vid Erikslund. Det första fyndet av en nattfjäril i fällan i Trosa var en *Conistra rubiginosa* (Svartprickigt plattfly) som den 12/3 flög ned i Trosafällan. Det sista fjärilsfyndet för säsongen innan denna rapport blev klar var ett ex av *Operophtera brumata* (Mindre frostfjäril) i ljusfällan 4/11 Trosa (LJRS).

Antalet permanenta ljusfällor har varit få, endast en har varit igång under hela säsongen. En betesfälla har använts under oktober vilket är färre än 2019. Den entomologiska undersöknings-aktiviteten inom Trosa-Mörköområdet har varit lite lägre än 2019 men fortfarande relativt hög jämfört med de senaste åren framförallt på dagtid (LJRS).

Jag har noterat en stor förändring av antalet fjärilsarter och antalet fjärilsindivider på min tomt under 2020

jämfört med tidigare år. 2020 har varit det sämsta året sedan jag började med denna lista i början av 1990-talet. Den största orsaken till det tror jag beror på att vi har fått en ny grannfastighet. En stor del av den lokala växtligheten kring vår tomt har därför försvunnit och min fasta fälla har hamnat lite skydd av denna fastighet. Men jag tror också att det delvis beror på en allmän nedgång i fjärilsfaunan 2020, se kommentarer om blåvingar nedan, pga mycket varma somrar 2018 och 2019 och dessutom en mild vinter 2019-2020 (LJRS).

Trenden med färre blåvingar inom området fortsatte tyvärr också 2020. Det är oroväckande, man kan undra om det är en följd av extrema årstider senaste åren eller om det finns andra orsaker? Ett exempel på detta är att vid ett besök vid Erikslund 3/7 hittade jag inte någon blåvinge vilket är anmärkningsvärt. Vissa arter såsom *Cupido minimus* (Mindre blåvinge) och *Cyanaris semiargus* (Ängsblåvinge) och *Glaucopsyche alexis* (Klöverblåvinge) noterade jag inga fynd av alls inom området under 2020 vilket är konstigt. Det skall dock nämnas att jag inte specifikt sökt efter dessa arter när jag varit ute men normalt hittar man något exemplar ändå av varje art (LJRS).

Våren var ganska tidig men sedan bjöd 2020 på ett något kallare väder än de två mycket varmare somrarna

Thetidia smaragdaria, midsommarmätare.

Acronicta strigosa, streckaftonfly.

Sesia apiformis (Större poppelglasvinge) en hona (ovan). Samma hona använd vid lockning av hanar (nedan). Honan kan ej ses på bilden då den sitter under nätet i burken.

hittades vid Långmaren (LJRS).

469 - *Depressaria emeritella*: 1 ex 1/6 Trosa (LJRS).

535 - *Harpella forficella*: 1 ex 19/7 Trosa (LJRS).

1437 - *Sesia apiformis*: 2 ex 5/7 Långmaren. 1 ex 7/7

en hona hittades nykläckt på en aspstam på min tomt i Trosa på morgonen vid 07.30. Den honan togs med till Långmaren för att locka hanar samma morgon 7/7 mellan 08.45-09.30. 20 exemplar av hanar kom till honan vid lockningen (LJRS).

2018 och 2019. Så året kan nog karakteriseras som en "normal" sommar. Hösten har varit mycket mild (LJRS).

Under säsongen har tre nya storfjärilsarter noterats för området *Thetidia smaragdaria* (Midsommarmätare) *Eilema sororcula* (Guldgul lavspinnare) och *Acronicta strigosa* (Streckaftonfly). Två arter har hittats av Janne och Kenneth vid Långmaren i år, bra jobbat.

Perioderna av migration har varit få men lite migration har trots det inträffat under året med bl.a. följande migrationsfynd: *Vanessa atalanta* (Amiral), *Cynthia cardui* (Tistelfjäril), *Autographa gamma* (Gammafly), *Xestia c-nigrum* (C-tecknat jordfly) (LJRS).

Tre nya storfjärilsarter för Trosa/Mörkö-området noterades 2019:

1. 1857a - *Thetidia smaragdaria* (Midsommarmätare)
2. 2261 - *Eilema sororcula* (Guldgul lavspinnare)
3. 2383 - *Acronicta strigosa* (Streckaftonfly)

Nedan följer en mer komplett lista över årets intressanta fynd (fet text för troliga migranter).

176 - *Acanthopsyche atra*: 1 hansäck 23/4 Långmaren. Hanen kläcktes 14/5 på eftermiddagen. 1 hansäck ex 26/4 detta ex kläcktes ej (LJRS).

178 - *Canephora hirsuta*: 1 honsäck 26/4 Långmaren (ny lokal). 1 ex ettårsäck 31/5 Erikslund (LJRS).

179 - *Phalacropteryx grasilinella*: 2 säckar en honsäck och en hansäck 21/4. En hane kläcktes 21/5 på eftermiddagen. 2 ex säckar 23/4 samt 3 ex säckar 6/5. Från dessa säckar kläcktes 2 parasitsteklar. Samtliga säckar

1512 - *Oncocera semirubella*: 1 ex 3 - 12/8 Trosa (LJRS).

1556 - *Abcylosis cinnamomella*: 5 ex 25/5 Jättarsberget, Trosa (LJRS).

1676 - *Microstega hyalinalis*: 1 ex 6/7 Trosa. Sällsynt och enstaka (LJRS).

1707 - *Adscita statures*: 1 ex 5/7 samt 2 ex 7/7 Långmaren (LJRS).

1712 - *Zygaena lonicerae*: 2 ex 5/7 samt 15 ex 7/7 Långmaren (LJRS).

1714 - *Erynnis tages*: 10 ex 1/6 Långmaren (LJRS).

1715 - *Pyrgus malvae*: Ett tidigt fynd redan 21/4 Långmaren (LJRS).

1726 - *Parnassius apollo*: 1 ex Grönsö 21/7 (LJRS).

1736 - *Anthocharis cardamines*: Började flyga tidigt i år med fynd redan 1 ex 21/4 Långmaren (LJRS). 1 ex 8/5 Dal, Hölo (TOBS).

1744 - *Apatura iris*: 1 ex 19/7 Dal, Hölo (TOBS).

1745 - *Limnitis populi*: 1 ex 23/6 Dal, Hölo (TOBS). 2 ex båda honor 23/7 Långmaren (LJRS),

1748 - *Nymphalis xanthomelas*: Inga fynd 2020 (LJRS), inget fynd, Dal, Hölo (TOBS).

1752 - *Vanessa atalanta*: Har haft sämre flygår 2020 endast enstaka fynd på tomten i Trosa under aug-sep. Dessutom 3 sena ex 3 - 13/10 St. Uttervik (LJRS). 1 ex 23/6 samt enstaka fynd från 7/8 till mitten av oktober vid solsken och temp över 10°, Dal, Hölo (TOBS). 1 ex okt Gustavsbergsgatan Trosa (HGNS).

1753 - *Cynthia cardui*: Efter förra årets fullkomligt fantastiska inflygning av denna art var den under 2020

mycket ovanlig inom området. Endast 2 fynd 1 ex 27/9 och 1 ex 28/9 båda på Buddleja i Trosa (LJRS). 1 ex sep Gustavsbergsgatan Trosa (HGNS). Inga fynd! Dal, Hölo (TOBS).

1751 - *Inachis io*: Har haft ett mycket bra år under 2020 med många fynd under hela säsongen och som det verkar i mer än en generation. Ett sent och mycket fräscht exemplar som inte verkade vilja gå till övervint-ring påträffades 16/10 vid Långmaren (LJRS).

1760 - *Fabriciana adippe*: Få ex i år 1 ex 7/7 Långmaren (LJRS). Arten har blivit sällsyntare under senare år (LJRS).

1761 - *Fabriciana niobe*: 10 ex 7/7 Långmaren. Arten håller ställningarna på lokalen men är i övrigt nu sällsynt inom området (LJRS).

1792 - *Maniola jurtina*: 15 ex 5/7 och 25 ex 7/7 Långmaren, 1 ex 21/7 på tomten i Trosa samt 5 ex Grönsö 21/7 (LJRS). 1 ex juli Gustavsbergsgatan Trosa (HGNS). 1 ex 7/8 Dal Hölo (TOBS).

1799 - *Lasiommata megera*: 1 ex 25/5 Jättarsberget samt 1 ex 19/6 Ängsholmen (LJRS). 1 ex 14/6 Dal, Hölo (TOBS). 1 ex aug Gustavsbergsgatan Trosa (HGNS).

1804 - *Thecla betulae*: 1 ex en hona 10/9 Trosa (LJRS). 1 hona vardera 27/8, 30/8 och 5/9 Dal, Hölo (TOBS).

1812 - *Lycaena virgaureae*: Till min stora glädje hittade jag 2 ex 7/7 Långmaren. Detta är en art som blivit mycket mer ovanlig under senare år inom området (LJRS).

Inachis io, påfågelöga.

1837 - *Drepana binaria*: 1 ex 18/7, 1 ex 24 - 29/7, 1 ex 14/8 samt 1 ex 16/8 samt 1 ex 17 - 21/8 Trosa (LJRS). Inget fynd, Dal, Hölö (TOBS).

1857a - *Thetidia smaragdaria*: 4 ex 4/7 Långmaren (SJTS) samt 4 ex 10/7 Långmaren (AKHS, SJTS). En mycket glädjande upptäckt av Janne. Kul att denna mycket fina art etablerat sig inom området. **Ny art för området.**

1858 - *Hemithea aestivaria*: 1 ex 21 - 29/6 Trosa. Få fynd även i år (LJRS).

1890 - *Idaea fuscovenosa*: 10 ex 5/7 samt 2 ex 7/7 Långmaren (LJRS). Dessutom många ex 4/7 (SJTS) och 10/7 Långmaren (AKHS, SJTS). Den enda säkra lokalen inom området (LJRS).

1891 - *Idaea humilata*: 30 ex 5/7 samt 10 ex 7/7 Långmaren (LJRS). Dessutom många ex 4/7 (SJTS) och 10/7 Långmaren (AKHS, SJTS).

1892 - *Idaea seriata*: 1 ex 15/8 Trosa (LJRS).

1899 - *Idaea deversaria*: 1 ex 17/7 Trosa. Få fynd i år (LJRS).

1900 - *Rhodostrophia vibicaria*: 2 ex 21 - 29/6 Trosa (LJRS).

1926 - *Epirrhoe rivata*: 1 ex 16/6 Trosa (LJRS).

1935 - *Anticlea badiata*: 1 ex 10/4 och 1 ex 19/4 Trosa, relativt ovanlig inom området (LJRS).

1963 - *Thera juniperata*: 1 ex 3/10 samt 1 ex 4 - 13/10 Trosa (LJRS).

1984 - *Rheumaptera undulata*: 1 ex 6/7 Trosa (LJRS).

2020 - *Eupithecia insigniata*: 1 ex 6/5 Trosa (LJRS).

2063 - *Chloroclystis v-ata*: 1 ex 3/6 Trosa (LJRS).

Orgyia resens, kärrtofsspinnare.

2121 - *Selenia lunularia*: 1 ex 3 - 12/8 Trosa. Ny tomtart och ovanlig inom området (LJRS).

2123 - *Apeira syringaria*: 1 ex 18/7 samt 1 ex 19/7 Trosa (LJRS).

2132 - *Lycia hirtaria*: En referensart på min tomt som varit med i alla år på listan men för första gången har jag inte fått något ex på min tomt Trosa (LJRS)!!

2148 - *Arichanna melanaria*: Minst 10 ex larver 15/5 Erikslund, larverna hittades vid slaghävning på en liten myr med skvattram och odon. Imago kläcktes bra med start 26/6 (LJRS).

2192 - *Saturnia pavonia*: 1 ex en hane observerades 21/4 Långmaren (LJRS).

2240 - *Orgyia recens*: 1 ex en larv 15/5 Erikslund, vid slaghävning på en liten myr, ny lokal för arten. En hane kläcktes 25/6 (LJRS).

2194 - *Agrius convolvuli*: Inga fynd 2020 (LJRS), (TOBS).

2203 - *Macroglossum stellatarum*: Inga fynd 2020 (LJRS), (TOBS).

2201 - *Hemaris tityus*: Förra året var detta en ny art för området. Den har glädjande visat sig vara vanlig på två utav de lokaler där den hittades även förra året, nämligen Långmaren och Norrgård. Fynden nedan visar att arten har en flygtid på åtminstone en månad. Under 2020 gjordes följande fynd (LJRS).

Långmaren: 2 ex 16/5 besöker Gökärt. Fyndet visar att arten började flyga tidigt på säsongen. På lokalen hade de första Gökärtsplantorna precis slagit ut.

Cirka 50 observationer gjordes den 1/6, antal individer uppskattades till minst 10 ex. En kopula hittades där honan satt överst fast förankrat i en torr fjolårstistel och hanen hängde i princip upp och ned utan att hållas fast på något annat sätt än via honan (LJRS).

Norrgård: 13 observationer av minst 4 olika ex gjordes den 14/6. Dessa besökte bl.a. följande blommor Gökärt (alla exemplar i området var nästan överblommade), Tjärblomster och Jungfrulin (LJRS).

Jag har inte eftersökt arten på andra lokaler 2020 men skulle inte bli förvånad om den finns på fler ställen där larvens värdväxt ängsvädd finns (LJRS).

Bild: Se omslagets första sida.

2273 - *Hyphoria aulica*: Fortsatta försök att hitta nya lokaler för *H. aulica* har gett följande resultat. 2 nya lokaler har hittats under 2020 så nu är antalet lokaler inom området 12.

Vid ett kalkberg NV om Furholmen, Trosa ca 1.5 km från närmaste lokal Jättarsberget hittades vid riktat eftersök av arten 5 ex larver 5/4 samt 1 ex larv 8/4. Lokalen är mycket lämplig för *H. aulica* eftersom den är kalkrik och varm lokal lik Egilsvik och Jättarsberget (LJRS).

Den andra nya lokalen var St.Uttervik där 2 larver lite

mer slumpartat hittades 14/10 efter en väggkant (LJRS). Utöver ovan angivet gjordes följande fynd av larver: 1 ex 7/3 Långmaren, 1 ex larv 23/2 samt 10 ex larver 2/3 Erikslund (LJRS).

Totalt hittades 17 larver under vårsäsongen 2020 av dessa kläcktes 5 ex (29%) varav 4 ex var honor och 1 ex en hane. Resterande 12 ex var antingen parasiterade 6 ex (35%) eller som övriga 6 ex som dog troligen p.g.a. att de var sjuka (35%) (LJRS).

Fjärilen är mer spridd än man kunde ana inom området. Troligen är det bästa sättet att hitta förekomster att leta efter larver på våren eller på hösten om man inte har en operad hona att locka med.

2281 - *Eilema sorocula*; 1 ex 13/6 St Uttervik. Hittades vid hävning under natten med hjälp av pannlampa. **Nya art för området** (LJRS). Detta var dock inte ett oväntat fynd eftersom den har flera gånger hittats i Nyköpingsområdet tidigare av (AKHS, SJTS).

Dessutom visade det sig att Janne hade gjort fynd av arten inom området redan 2017 - 2018, då vid Nynäs slott (SJTS). Detta berättade Janne för mig i början av nov 2020 en uppgift som jag inte kände till när jag skrev ihop rapporterna för de åren.

2293 - *Herminia lunalis (tarsiplumalis)*: 1 ex 3 - 12/8 Trosa (LJRS).

2308 - *Hypena rostralis*: 1 ex 29/10 hittas inomhus i Trosa (LJRS).

2315 - *Catocala fraxini*: 1 ex 2 - 13/10 St.Uttervik (LJRS).

2358 - *Autographa gamma*: Få fynd i år bl.a. följande fynd gjordes 2 ex 21/6 Bockholmen, 1 ex 26/8, 1 ex 7/9, 1 ex 11/9, 1 ex 1/10, 1 ex 3/10 samt 1 ex 13/10 - 28/10 i Trosa (LJRS).

2381 - *Acronicta tridens*: 1 ex en hona 12/8 Trosa. Jag tog in detta exemplar för äggläggning med målet att säkert kunna bestämma om detta var en *A.psi* eller *A.tridens*. Honorerna av dessa två arter är nämligen väldigt lika och kan vara svåra att skilja. Honan lade 160 ägg efter några dagar. Av dessa kläcktes 144 ägg till små larver. Huvuddelen av larverna släpptes ut men ett 40 tal larver sparades. Det visade sig att detta var en *A.tridens* hona när larverna blev lite större i 3:e /4:e stadiet och då gick att säkert artbestämma. Nu har dessa larver förpuppats. *A.tridens* är en relativt ovanlig art inom området och detta är 2:a fyndet på min tomt i Trosa (LJRS).

2383 - *Acronicta strigosa*: 1 ex 4/7 Långmaren (SJTS) samt 5 ex 10/7 Långmaren (AKHS, SJTS). **Nytt fynd för området**. Det var ett glädjande fynd men inte oväntat att arten skulle fortsätta sin expansion norrut från Nyköpingsområdet där den nu varit etablerad några år (LJRS).

2401 - *Thalpophila matura*: 1 ex 18/7 Trosa. Ovanlig på min tomt (LJRS).

2440 - *Mesoligia literosa*: 1 ex 17/7 Trosa. Ovanlig på min tomt (LJRS).

2449 - *Photedes pygmina*: 1 ex 22/8 Trosa (LJRS).

2451 - *Luperina testacea*: 1 ex 13/8 Trosa. Etablerad men fortfarande ovanlig inom området (LJRS).

2453 - *Amphipoea lucens*: 1 ex 3 - 12/8 Trosa (LJRS).

2475 - *Arenostola phragmitidis*: 1 ex 3 - 12/8 Trosa (LJRS).

2480 - *Hoplodrina ambigua*: 1 ex 5/9 Trosa. Ny art förra året, men detta fynd visar att arten nu är etablerad inom området (LJRS).

2487 - *Chilodes maritimus*: 1 ex 2/8 Trosa (LJRS).

Eilema sorocula, guldgul lavspinnare.

2523 - Litophane ornitophus: 1 ex en hane 21/4 samt 1 ex en hona 22/4 Trosa. Dessutom 1 ex 14 - 30/10 St.Uttervik. Honan från den 22/4 togs in för äggläggning. De flesta larverna som kläcktes släpptes ut men ett tiotal larver sparades. Det visade sig dock att dessa larver var s.k. "mordlarver" och av de 10 larverna återstod till slut bara en larv. Jag har tidigare fött upp *L. ornitophus* larver utan att detta "mordlarv" beteende visat sig. Man kan undra om det var för många larver i för litet utrymme eller för dåligt med annan mat (eklov) denna gång som utlyste detta "mordlarv" beteende (LJRS).

2528 - Xylena exoleta: 1 ex 14 - 30/10 St. Uttervik (LJRS).

2547 - Conistra erythrocephala: 2 ex 14 - 30/10 St.Uttervik (LJRS).

2609 - Orthosia opima: 1 ex 17/4 ny art på min tomt Trosa samt 1 ex 21/4 Långmaren. Ovanlig inom området (LJRS).

2659 - Noctua comes: Några fynd i augusti i Trosa (LJRS).

2693 - Xestia c-nigrum: några ex i aug-sep (LJRS).

2708 - Pyrrhia umbra: 1 ex 18/7 Trosa (LJRS).

Text och bild: Jesper Lind

Acronicta tridens, treuddsaftonfly.
Ovan larv, nedan hona.

